

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SATHLAR FAKÜLTESİ
RESİM BÖLÜMÜ

BİTİRME TEZİ

(DİPLOMA PROJESİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
RAPORU)

GÖLGE KURAMI

Gülcan KIYAK

Tez Danışmanı

Doç. Muhammet TATAR

ERZURUM-2024

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER DİZİNİ.....	iii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırma Raporu.....	1
Gölge Kuramı.....	1
Gölge Kuramının Sanatla İlişkisi	3
Jung'a Göre Gölge Kuramı	4
Jung'un Gölge Ve Sanat İlişkisi Hakkında Yorumu.....	5
Gölge Kuramının Tarihsel Gelişimi.....	7
Antik Dönemden Ortaçağ'a Gölge Anlayışı	8
Rönesans'tan Aydınlanma Çağına Gölge Kuramının Evrimi	9
Gölge Kuramında Temel Kavramlar.....	10
Gölge Kuramının Felsefi Ve Sanatsal Boyutları.....	10
Gölge Ve Gerçeklik İlişkisi.....	12
Gölgenin Sembolik Anlamları	13
Gölge Kuramının Psikolojik Ve Sosyolojik Boyutları.....	13
Gölge Algısının Birey Ve Toplum Üzerindeki Etkileri	14
Gölge Ve Kimlik Oluşumu	15
Gölge Kuramının Modern Dönemdeki Yeniden Değerlendirilmesi	16
Gölge Kuramının Postmodern Ve Çağdaş Sanat Akımlarındaki Yeri.....	17
Gölge Kuramının Teknoloji Ve Dijital Medya İle İlişkisi	18
Platonun Mağara Alegorisi.....	19
İKİNCİ BÖLÜM	21
Uygulamanın Raporu ve Uygulama Çözümlemesi	21

RESİMLER	22
KAYNAKÇA	24

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Jung'un Gölgesi Şalom Dergi	7
Şekil 2. Gölgeye Övgü İstanbul Modern Sanat Müzesi	12
Şekil 3. Bir Mağara Alegorisi Tasviri	20
Şekil 4. Gülcan KIYAK, 72, 2024, Sulu Boya Kağıdı Üzerine Akrilik ve Füzen, 50x70 cm.	22
Şekil 5. Gülcan KIYAK, 72, 2024, Sulu Boya Kağıdı Üzerine Akrilik ve Füzen, 50x70 cm.	23

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulamanın Raporu ve Uygulama Çözümlemesi

Gülcan KIYAK, çalışmasında insanların algıladıkları dünyanın gerçekliğinden uzak olduğunu ve gerçekliği algılama sürecinin zorluklarını anlatmak istemiştir. Dünya algıladığımız gibi gerçek değildir. Gördüğümüz nesnelere ve olaylar yalnızca gerçekliğin gölgeleridir. Gerçeklik, düşüncenin ve ideal formların dünyasında bulunduğunu anlatmak istemiştir. Gerçeklik ideal formlar dediği mükemmel ve değişmez varlıkların dünyasında bulunur. Örneğin, eserlerinde kullandığı insan gölgeleri sadece gerçek insanlar değil, ideal insan formunun yansıması veya gölgesi olduğunu açıklamaya çalışmıştır.

Gerçek bilgi ideal formları anlamak ve keşfetmekle mümkün olduğunu öne sürmüştür. Dolayısıyla, gerçek bilgiye ulaşmak için sadece duyularımıza veya gördüklerimize güvenmek yeterli değildir; zihnin ve düşüncenin derinliklerine inmek gerektiğini savunur.

Sadece monokrom renk kullanarak gölge kavramını zihnimizde iyice yer almasını hedeflemiştir. Kullandığı siyah akriliği belirli alanlarda açıp koyularak gölgelerdeki derinlik anlayışını yakalamaya çalışmıştır. Aynı zamanda kullandığı füzenle de daha etkileyici ve buğulu bir hava katmayı amaçlamıştır. Akrilik ve füzen kullandığı için sulu boya kağıdı tercih etmiştir. Kirletmekten çekinmemiş hatta bıraktığı izlerin konusuyla derinlemesine ilgili olduğunu öne sürmüştür. Eserlerine birden çok figüre yer verip farklı açılardan gölgelerini resmetmiştir. Böylelikle izleyiciye birçok açıdan değerlendirme şansı tanımıştır.

RESİMLER

Şekil 4. Gülcan KIYAK, 72, 2024, Sulu Boya Kağıdı Üzerine Akrilik ve Füzen, 50x70 cm

Şekil 5. Gülcan KIYAK, 72, 2024, Sulu Boya Kağıdı Üzerine Akrilik ve Füzen, 50x70 cm

KAYNAKÇA

- Boyacı, Nihal Petek, Çizgi ve Mağara Benzetmeleriyle İlgili Yorumların Genel Çerçevesi İçinde Dianoia, Felsefe Dünyası, 2012/1, Sayı 55.
- Cevizci, Ahmet, (1999), İdealar Kuramı Platon'un Felsefesi Üzerine Araştırmalar, (1. Baskı), Gündoğan, İstanbul.
- Copleston, (1998), Felsefe Tarihi Platon, çev. Aziz Yardımlı, (1. Baskı), İdea, İstanbul,.
- Düşen Gölgenin Özellikleri, Çev. Ülkü Tamer, Sanat Dünyamız, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, S.77, İstanbul
- http://www.anadoluaydinlanma.org/Yazilar/jung_arketip.pdf
- Jung,C.G. (2012) Dört Arketip,Çev. Zehra Aksu Yilmazer, Metis Yayınları, İstanbul
- Sözer,Ö. (2000) “ Işığın Metafiziginden Gölgenin Estetiğine”, Sanat Dünyamız, Yapı Kredi Sanat Kültür Yayıncılık, İstanbul, S.77
- Stevens, A. (1999) Jung, Çev. Ayda Çayır, Kaknüs Yayınları, İstanbul